

Växla yrke som vuxen

- en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna

Margareta Landh, f d utredningssekreterare

Växla yrke som vuxen

– en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna

BETÄNKANDE AV
YRKESVUXUTREDNINGEN

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2024:16

Sverige behöver fler yrkesutbildade

- Det är stor brist på utbildad arbetskraft inom ett flertal yrken
- Bristen på arbetskraft är allra störst när det gäller gymnasialt yrkesutbildade

Tilläggsdirektiv den 6 juli 2023 om att utreda en ny yrkesutbildning för vuxna

Utredningen ska:

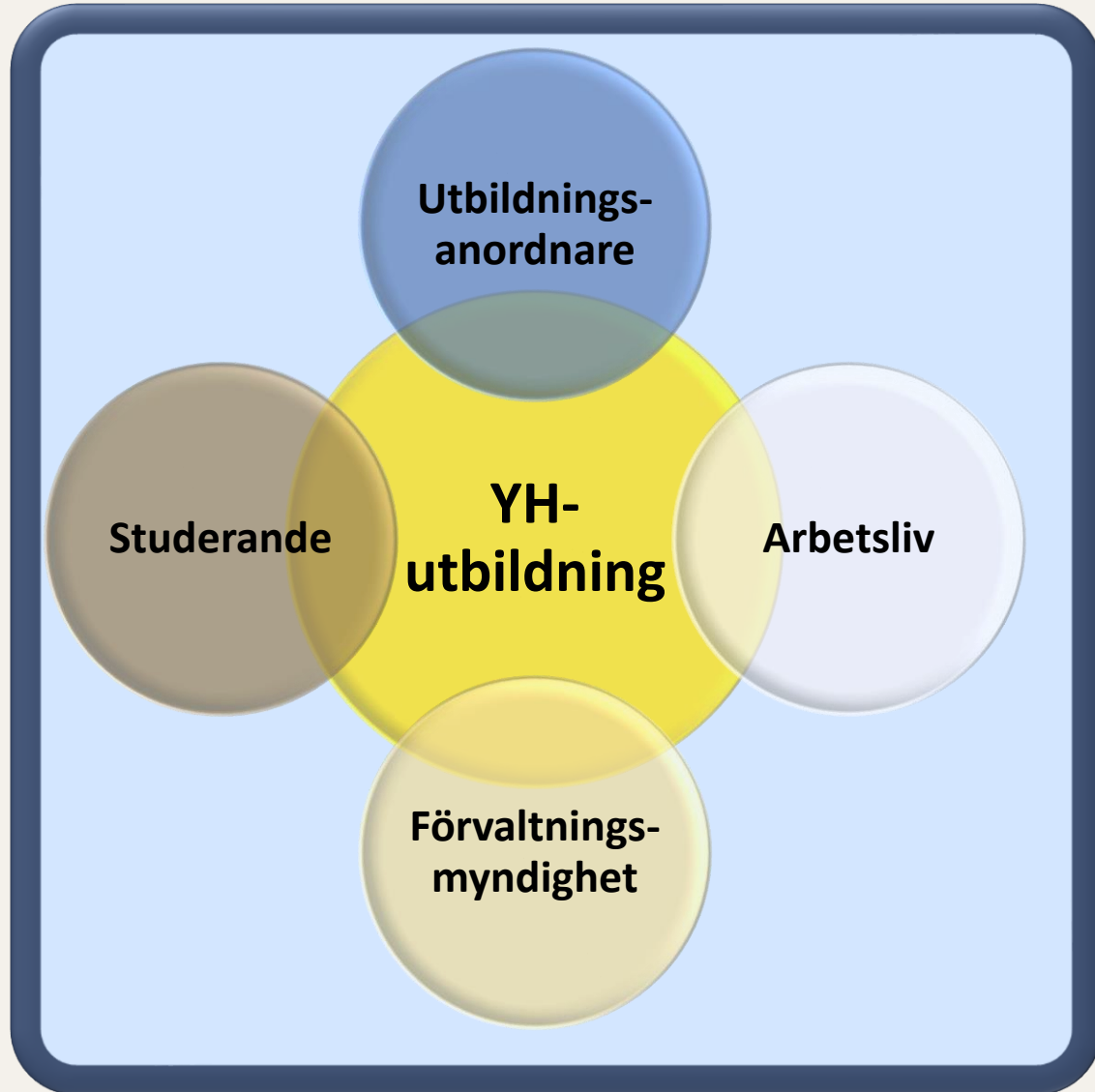
- Förslå en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå med utgångspunkt i yrkeshögskolemodellen.
- Föreslå vilka krav som ska ställas för att en offentlig eller enskild aktör ska få anordna och få statligt stöd för den nya formen av yrkesutbildning
- Förslå avgränsningar mellan nya yrkesutbildningar och befintliga utbildningar inom bl.a. komvux.

Tilläggsdirektiv – fortsättning

- Analysera och föreslå under vilka förutsättningar den nya formen av yrkesutbildning ska berättiga till studiestöd
- Göra en uppskattning av dimensioneringen av den nya formen av yrkesutbildning utifrån samhällets behov av yrkesutbildad arbetskraft
- Föreslå hur införandet av den nya formen av yrkesutbildning kan följas upp och utvärderas
- Lämna de övriga förslag som bedöms nödvändiga

- Svaret mot ett behov av kvalificerad yrkeskompetens
- Arbetslivets behov styr utbildningsutbud och innehåll
- Arbetslivet initierar, deltar i genomförandet och kvalitetssäkrar utbildningen
- Arbetslivet är en medfinansierare som bidrar med LIA-plats, handledning och expertis i utbildningens ledningsgrupp
- Lärare från arbetslivet
- Arbetslivet beslutar om kursplaner

Politiken

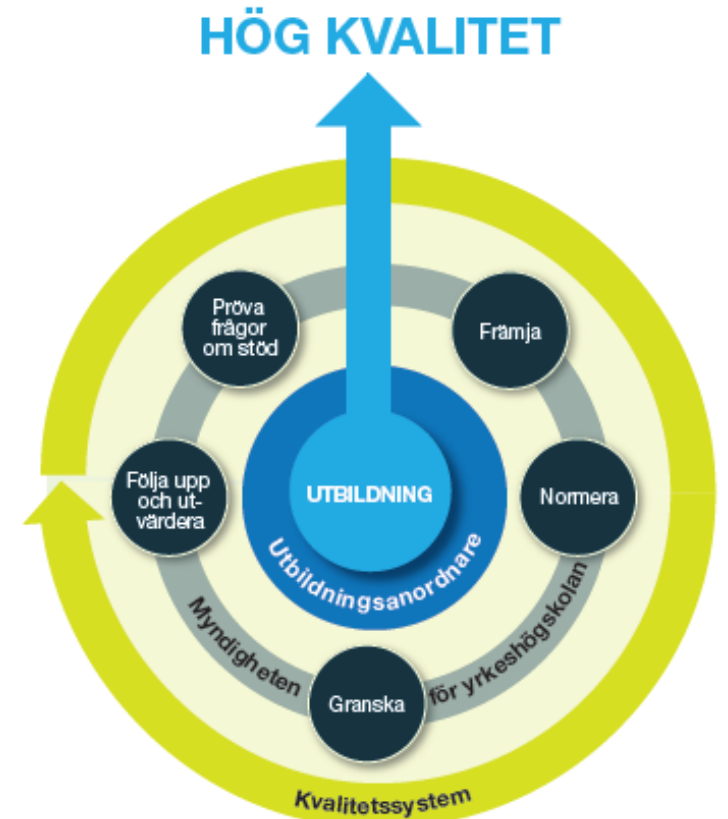
Arbetsmarknadens
parter

Branschorganisationer

Andra myndigheter

Andra utbildningsformer

- Omfattar utbildningar som beviljats stöd
- Tudelat ansvar MYH - utbildningsanordnare
- Bygger på styrande och vägledande dokument
- Kvalitetskriterier och indikatorer i de fall det inte finns krav i bestämmelserna
- MYH:s insatser/uppgifter – synliggörande och omhändertagande av information
- Anordnarens systematiska kvalitetsarbete
- Principerna i den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (EQAVET)

Yrkesskola – en ny yrkesutbildning för vuxna

- Det behövs fler yrkesutbildningar för vuxna för att klara kompetensförsörjningen till hela arbetsmarknaden
- Yrkesskolan ska bredda utbudet av gymnasiala yrkesutbildningar för vuxna
- Arbetslivet ska ha inflytande över utbildningarna
 - Yrkesskolan ska följa ”yrkeshögskolemodellen”
 - Myndigheten för yrkeshögskolan ska vara förvaltningsmyndighet

Styrning och genomförande i yrkesskolan

- Egen lag och förordning – offentliga utbildningsväsendet men inte skolväsendet
- Privata och offentliga utbildningsanordnare genomför utbildning på samma sätt som i yrkeshögskolan
- Möjlighet att anlita branschskolor
- Myndigheten för yrkeshögskolan ska vara förvaltningsmyndighet

Yrkesskola – en ny yrkesutbildning för vuxna

- Främsta målgruppen för yrkesskolan är vuxna som vill växla karriär och/eller stärka sin ställning på arbetsmarknaden
- Yrkesskolan ska vara öppen för vuxna som har fullföljt grundskolan men även för dem som redan har en gymnasieexamen
 - Samma ålderskrav som för komvux
 - Samma förkunskapskrav som till yrkesprogram i gymnasieskolan – men med möjlighet till undantag – urval genom särskilt prov

Yrkesskola – en ny yrkesutbildning för vuxna

- Utbildning i yrkesskolan ska kunna leda till en yrkesskoleexamen
 - En examen från yrkesskolan ska kunna ge behörighet till yrkeshögskolan, inom samma yrkesområde
- För att undvika inlåsning ska betyg från yrkesskolan även kunna ingå i en komvuxexamen
 - En helt ny examen i komvux – allmän examen – införs
 - En allmän examen ska kunna innehålla både betyg från yrkesskolan och komvux/gymnasieskolan

Uppföljning

- En 4-årig delegation inrättas för uppföljning av yrkesskolan, pilotverksamheten och alla andra nya reformer inom yrkesutbildning för vuxna
- Inkludera forskarsamhället i utvärderingen

Risker med en ny utbildningsform

- En redan rörig vuxenutbildningskarta blir ännu rörigare
- Konkurrens om studerande – och inte minst behöriga sökande
- Konkurrens om arbetslivets engagemang
- Ett A- och ett B-lag
- Yrkesskolan blir en återvändsgränd
- Annat?

Myndigheten för yrkeshögskolan

Pilotverksamheten – Nationell yrkesutbildning

Myndigheten ska med pilotens verksamhet förbereda införandet av en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan.

Pilotverksamhetens ramar utifrån uppdraget

Utbildningarna ska:

- ge teoretisk förankring inom yrkesområdet och
- genomföras i samarbete med berört arbetsliv
- innehålla lärande i arbete som en viktig del i utbildningen
- ha en ledningsgrupp

En viktig del i uppdraget är att dra lärdomar för att skapa kvalitet.

Nationell yrkesutbildning

- Förordning (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning – trädde i kraft den 2 april
- Betyg IG, G och VG
- Examen från 200 poäng, vilket motsvarar 40 veckors heltidsstudier
- Examen är inplacerad på SeQF-nivå 4

Pilotverksamhetens ramar – tid och ekonomi

- Löper under: 2024-2026
- Medel att nyttja
 - 2024 – 25 mkr
 - 2025 – 100 mkr
 - 2026 – 100 mkr

Viktiga principer

Vägledande principer för arbetet i piloten

- Komplettera befintlig utbildning på gymnasial nivå
- Snabb väg till arbete
- Rena yrkesutbildningar

Inför ansökningsomgång 2024

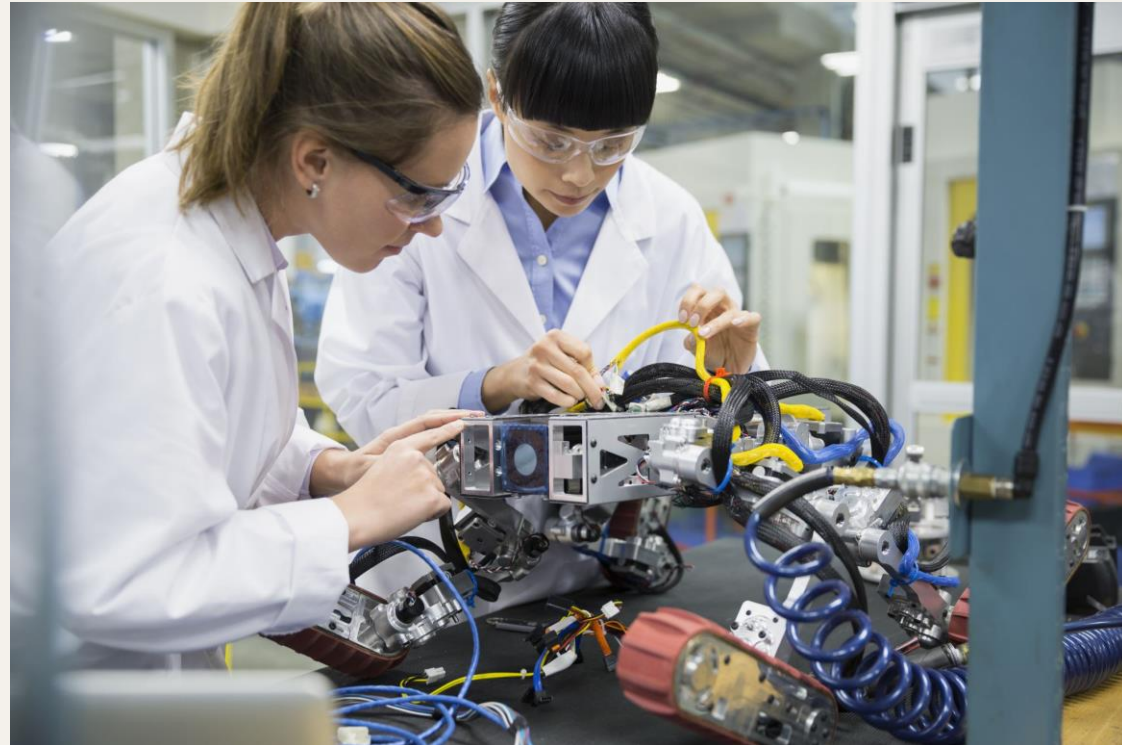
Villkor för ansökningsomgång:

- Utbildningsanordnare som redan anordnar YH-utbildning
- Bundna utbildningar
- Utbildningar som bedrivs på heltid
- Utbildningar inom vissa utbildningsområden

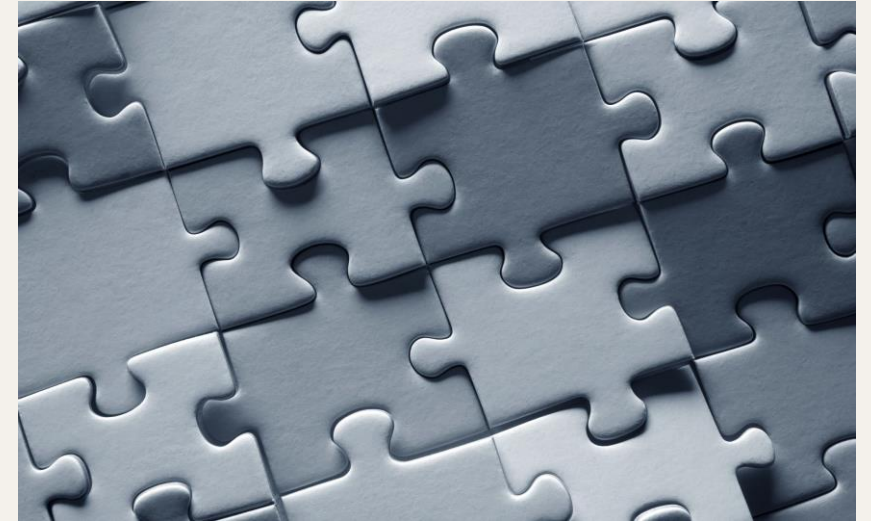
Utbildningsområden aktuella första ansökningsomgången

- El och energi
- Industriteknik
- Fordon och Transport
- Samhällsbyggnad
- Naturbruk

Sammanställning ansökningsomgången

- 86 ansökningar att bedöma
- 38 beviljande
- 48 avslag
 - 5 med anledning av annat regelverk
 - 11 med anledning av att de tillhör ett område om utlysningen inte omfattar
 - 37 i konkurrens och avseende spridning

Exempel på prioriterade yrkesroller

Betongarbetare

Diagnostekniker – fordon

Fartygselektriker

Glas- och metalltekniker

Skogsvårdare

Spårsvetsare

Sömnadsoperatör inom textil

Trädgårdsarbetare inriktning växthus och friland

Underhållsmekaniker

Verktygstekniker

Tolv kommuner har beviljats utbildning

- Blekinge – 3
- Gävleborg - 1
- Halland - 1
- Jönköping – 3
- Kalmar – 1
- Skåne – 2
- Stockholm – 5
- Södermanland – 2
- Uppsala – 2
- Västernorrland – 1
- Västmanland – 1
- Västra Götaland - 9
- Östergötland - 2
- Flera regioner – 5

Hur medlen för 2024 nyttjats:

- Beviljade utbildningar 2024 – cirka 22 000 000 SEK
- 840 studerandeplatser

Utrymme lämnat för:

- Validering
- Särskilt pedagogiskt stöd
- Försäkring

Vad händer nu?

- Kick off för utbildningsanordnare 8 maj
- Marknadsföring och information till SYV:are
- Utbildningarna ska starta senast 31 oktober
- Ny ansökan om statsbidrag öppnar i höst
- MYH ska följa upp och utvärdera utbildningarna och lämna redogörelse till regeringen senast den 14 februari 2025 och den 12 mars 2027

Tack!

Besök oss gärna på myh.se